

REM KOLHAAS & NIZOZEMSKA ARHITEKTURA

V 90-ih se na Nizozemskem veliko dogaja. Nizozemska postane evropski fenomen. Kolhaas je bil najprej novinar, zato dobro izkorišča medije. On posodobi kar Corbusier začne. On posodobi kar LE Corbusier začne. Hodi okoli, piše knjige: 1. Delirious New York (dobra), 2. S,M,L,Sx – več je slik, manj je besed, tudi v njegovih knjigah (v prvi knjigi pa se o tem piše).

V 90-ih letih je kar nekaj arhitektov: - Vill Arec (odmev modernizma)

- Ben von Berkel (Rotterdamski most-simbol

Rotterdama)

- V 90-ih letih jih ministrstvo za kulturo in ministrstvo za gradnjo prisilijo, da izdajo dokument o tem, da se zavedata pomena kvalitetne arhitekture za kvalitetno življenje.

- Ustanovljen je podiplomski študij Herman Hertzberger v Rotterdamu, nato se preseli v Amsterdam.

- Fond za mlade arhitekta, da bi lahko tudi razstajali, delali publikacije, študirali v tujini (AA, Kolumbija). Naloge za tiste projekte, ki jih drugi ne želijo plačati.

- Nizozemski inštitut za arhitekturo je zelo aktiven.

Vse to vpliva, da arhitektura (po padcu Berlinskega zidu) doživi razcvet. Odpirajo se v svet, potrebujejo arhitekta v Rotterdamu, gradijo samo svetovna imena.

Razmišljajo, kaj je njihov kulturni prispevek. Istočasno ko vabijo, želijo s tujci imeti tak dialog, da se v delih vidi njihova tradicija (to je problem slovencev: ne ohranjamo naše tradicije).

- o Sonenstrahl: bolnišnica za pljučne bolnike.

- o ? Nene Zachliger?-načela modernistične arhitekture, ki je spoštljiva do okolja Benelux poseljena tako gosto kot Japonska.

o Tehnologija polderjev-izsušujejo morje, poseben odnos do morja.

Pionir najbolj racionalne izrabe prostora (?)

Glede na deželo postane zelo pomembna mobilnost. Rotterdam svetovno pristanišče. Mreža komunikacij.

KALVINIZEM-neko odrekanje. V Rusiji se bahajo tisti, ki so bogati-so družba v družbi. Na Nizozemskem pa je kalvinizem prispeval toliko, da se ljudje ne kažejo če so bogati. Če je nekdo bogat, mora biti nekdo zaradi tega reven. Imajo poseben odnos do Boga.

OMA-office of metropolitan architecture-hočejo dokazati cenenost. Minimalizem: 1. umetniški minimalizem, 2. čim več ljudem nuditi s čim manj sredstvi (da ostane še za druge).

BROUWER DESIGN-suh dizajn. Iz predmetov za odpadne elemente.

Bivak, ki kaže to cenenost, mobilnost, serijsko...

Posledica je, da je Nizozemska arhitektura cenena in stvarna, uporabna. Ne ukvarjajo se z detajli.

KOLHAAS v začetku 90-ih let program: Kako moderna je nizozemska arhitektura?

Pravi, da stoji še na svoji tradiciji, vendar brez dogem-se odpira v prostor.

- o Kolhaasov blok-načela modernistične arhitekture, začetek 90-ih let.

- o ?Dekoration? v Utrechtu: konec 90-ih let. Gubanje površin. S tem doseže povečanje parterja-to je na Nizozemskem logično. Landscape se nadaljuje od zunaj v notranjost. Moderno-rezultat elektronike.

RENZO PIANO: Hiša kot posledica tehničnega napredka.

- o Hiša pod tunelom: ker je na Nizozemskem premalo zemlje.

Močna želja nizozemcev, da živijo vsak v svoji hiši. 75% gradbenega fonda po 2.sv.vojni.

ADRIAN GUAIZER: Na inštitutu naredi razstavo v kolonadi, kjer pokaže, da če bo v 10 letih milijon hiš, bo postala situacija absurdna. Ne bo možno več graditi individualne hiše.

V stanovanjski gradnji vedno neki novi poskusi.

- o Trg v centru Rotterdama: okoli pomembne stavbe. Trg nad garažno hišo postavljen. Luči, ki si jih ljudje lahko nastavljajo sami.

MURDU-kratice osnovnih članov skupine teh časov. Dve od njih sta delali en čas v OMI (neke vrste podaljšek ome). Po padcu Berlinskega zidu naj bi zgradili okoli 300 stanovanjskih enot, za okolico se še sprašujejo kaj storiti.

DATA SCAPER: Trdijo, da živimo v času, ko arhitektura ni več pomembna. V tem Data scapes poskušajo analizirati katero so dejavniki, ki v bistvu vplivajo na gradnjo(predpisi,investitor,normativi,ekonomsko stanje...). Vse to pretvorijo v diagrame, ki nato pomenijo obliko. Ta metoda je vprašljiva,ker se dejavniki hitro spreminjajo. Oni učijo predvsem analizirati prostor v katerem gradimo.

Analiza idealnega doma-kaj si kdo želi. Glede na to naredijo čim več različnih enot in to poskušajo sestaviti v urban void, kar ostane prazno so javni programi. (fasada je sestavljena vsega).Zunaj bi bila tržnica,parkirišča...

To dobi 1 nagrado na natečaju, vendar se ne izvede.

- o UTRECHT-za stanovanja. Dva lastnika kupila parcelo nasproti parka. Že imajo arhitekturo,ki misli narediti dvojčka. Oni nimajo enako denarja in niti enakih želja, zato se obrnejo na MURDU, ki zadosti obema. To stanovanje je v bistvu želja naročnika. (V Slo se to ne bi obneslo zaradi motenja soseda).
- o AMSTERDAM-periferija za starejše:stanovanja za starejše. Zahteva je narediti 100 stanovanj, večinoma 2-sobnih, orientacija V-Z, S-J. Balkoni različnih barv in velikosti. Ta blok je na robu zazidalnega otoka za stanovanja za starejše. Najprej določijo osnovni volumen za 100 stanovanj. Zgornji del je bil previsok glede na gabarite. Spodaj odrez za vhod+odebeliti stene zaradi zvoč.izolativnosti-zato zmanjka prostora za 13 stanovanj. Le te obesijo na (eno) severno fasado. Enote podražijo za 15% in to se enakomerno izzide. Problem: te enote so na severu in pod stanovanjskimi konzolami je neizrabljen prostor. Tlorisi stanovanj so racionalni. Nivo obdelave je nižji kot pri nas. Lesena obloga fasade.

Zadnji njihov projekt: Pri bloku zopet zmanjka prostora za 15 stanovanj. Le te naredijo na ozkem pasu med cesto in vodo. Širina celotnega bloka je 7m. Zopet gradijo po principu različnih enot stanovanj. Hiša je dvignjena, spodaj pa garaža.

Bevk & Perovič naredijo podobno, vendar v Slo nismo tako socialni.

AB-mi prepričujemo sami sebe, misliti pa bi morali na javnost.

V Voralbergu je javnost tako osveščena, da ne morejo več graditi postmoderno. Tako kot predpišejo, tako morajo graditi. Tako je stroka dobila ugled. Nekaj časa so bila vsak večer predavanja po TV o arhitekturi. Absurdno je spreminjati družbo, lahko pa jih učimo!

VILLAREC S PROF.WONDERLANA: Wonderlon je bil fenomen. Sprva je bil modernist, nato se posveti filozofiji, gre med menihe in išče temeljno v arhitekturi. Zgradi nekaj takih čistih objektov-cerkvica.

Arac-poskus nadaljevanja modernizma.

- o Akademija za umetnost in arhitekturo v Metrichtu. S tem postane znan in AA.
- o Stanovanjski nebotičnik Arcov: Proti morju široki panoramski pogled. V tem bloku se vidi kako je občudoval Miesa-v pritličju skupna dnevna soba kot Miesovi dvojčki v Chicagu. Rastična obloga fasade-nebotičnik je robustna stavba.